

RAZGOVOR: TOMÁŠ ZDECHOVSKÝ

Razgovarao: Davor Dijanović¹³

Tomáš Zdechovský (rođen 2. studenoga 1979.) češki je političar, krizni menadžer, medijski analitičar, pjesnik i pisac. Od 2014. je zastupnik u Europskom parlamentu s KDU-ČSL-om, koji je dio Europske pučke stranke. Tomáš Zdechovský stekao je tri magistarska zvanja, dva na Sveučilištu Južne Češke, České Budějovice (pastoralni asistent i edukator u slobodno vrijeme), a treće na Sveučilištu Masaryk za studij medija. Također je diplomirao političke komunikacije na Salezijanskom Papinskom sveučilištu. Od 2006. godine redovito drži predavanja o kriznom upravljanju i kriznoj komunikaciji u politici na raznim sveučilištima. Godine 2004. osnovao je PR i komunikacijsku tvrtku Commservis, koju je vodio iz položaja glavnoga izvršnog direktora, sve dok nije izabran za zastupnika u Europskom parlamentu. Upravljaio je i podružnicom tvrtke WIFI Češka. Član je KDU-ČSL-a, a 2007. – 2008. obnašao je dužnost regionalnoga menadžera u Pardubičkom kraju. Prvi put se kandidirao za Europski parlament 2009. godine na 14. mjestu stranačke liste, no nije izabran. Dobio je velike hvale i stekao velik odjek za svoj nominacijski govor na Kongresu KDU-ČSL-a, održanome u lipnju 2013. u Olomoucu. Na izborima za Europski parlament 2014. drugi put se kandidirao za KDU-ČSL. Postavljen je na 3. mjesto stranačke liste i izabran za zastupnika u Europskom parlamentu u 8. sazivu doma. Godine 2019. treći put se kandidirao za Europski parlament i ponovno je izabran. Dana 2. prosinca 2019. najavio je namjeru kandidirati se za predsjednika KDU-ČSL-a, međutim, na stranačkoj konferenciji objavio je kako je odlučio povući svoju kandidaturu te se umje-

¹ univ. bacc. rel. int., Marina Getaldića 9, 43 000 Bjelovar

sto toga kandidirao za zamjenika predsjednika stranke i na kraju bio izabran. Od 2014. Tomáš Zdechovský vodi slučaj Michalák. Kritizira praksu norveškoga Barneverneta i norveške politike zaštite djece u cjelini te zahtijeva njezinu promjenu. Krajem 2014., zajedno sa svojim kolegom europarlamentarcem Petrom Machom, počeo je aktivno sudjelovati u kampanji za povratak dvojice sinova Eve Michaláková, koje je odvela norveška lokalna služba za dječju skrb. Dvojica europarlamentaraca organizirala su prikupljanje novca za odvjetnike u majčinim parnicama. Također je pokrenuo otvoreno pismo norveškim vlastima koje je potpisalo gotovo 50 zastupnika iz različitih zemalja i frakcija u Europskom parlamentu. Autor je i uvoda u knjigu *Ukradeno Djetinjstvo: istina o norveškom sustavu skrbi za djecu*. Knjiga je objavljena 2019. godine i bavi se problematikom oduzimanja djece roditeljima od strane norveške službe za zaštitu djece Barnevernet, uzrocima velikog utjecaja ove ustanove i razlozima čestih kritika Barneverneta zbog kršenja ljudskih prava. Tomáš Zdechovský je nekoliko puta komentirao i europsku migrantsku krizu, a u srpnju 2015. posjetio je nekoliko izbjegličkih kampova na Siciliji. Izjavio je da su većina ljudi u lokalnim izbjegličkim kampovima zapravo ekonomski migranti. Nadalje, njegove kritike usmjerene su prema Grčkoj koja je, prema njegovim riječima, zanemarila granične kontrole i registraciju pridošlica. S tim u vezi objavio je i članak u poznatoj znanstvenoj publikaciji Instituta Potomac u Washingtonu. Kao europarlamentarac, Tomáš Zdechovský je također pozvao na daljnju istragu Andreja Babiša na temelju navodne prijevare u dobivanju subvencija EU, koje su bile namijenjene za mala poduzeća. Gospodin Zdechovský se osvrnuo i na navodni sukob interesa Andreja Babiša u dobivanju EU subvencija za Agrofert grupu, zbog sumnje kako je Babiš i dalje stvarni vlasnik, čak i kada je član češke vlade. Kao europarlamentarac, istaknuo je i problem prijevare s kilometražom, koji se tiče tržišta rabljenih

automobila u Češkoj posebice te drugih zemalja EU u srednjoj i istočnoj Europi općenito. Tomáš Zdechovský tvrdi kako je uvođenje Car-Pass sustava, koji se u Belgiji primjenjuje od 2006. godine, u cijeloj EU učinkovit način za borbu protiv i sprječavanja takvih prijevara (nezakonite manipulacije mjeračima kilometara). Tomáš Zdechovský je također dugo bio uključen u slučajeve čeških vozača kamiona u Engleskoj i Francuskoj, koji su upali u nevolje kada su njihove provjere vozila otkrile kako su ilegalni migranti ušli u teretni prostor bez znanja vozača.

Je li Vaša zemlja, gledano iz današnje perspektive, imala više koristi ili štete od ulaska u Europsku uniju?

Ulazak u Europsku uniju očito je bila najbolja odluka koju smo mogli učiniti. Što se tiče proračunske politike, mi smo njezini korisnici u Europskoj uniji, stoga o tomu ne bi trebalo ni raspravljati. Uspjeli smo podržati naše poslovanje u svim područjima europskim subvencijama, a to sigurno ne bi bilo moguće bez Europske unije. Međutim, Europski proračunski fond nije jedina stvar od koje imamo koristi kao Češka. Mora se naglasiti kako je članstvo i jamstvo stabilnosti, demokracije, sigurnosti i prosperiteta na koji već dugo pozivamo u Europi. Očigledna prednost je i pristup velikom europskom tržištu.

Koliko smatrate da je bitno načelo supsidijarnosti u vidu ostavljanja autonomije nadležnosti rješavanja unutarnjih pitanja država članica (primjerice obrazovanje, kultura, sloboda medija i slično) za budućnost Europske unije?

Izrazito važno. Unatoč članstvu u Europskoj uniji, država bi trebala imati dovoljan stupanj autonomije u tim područjima. EU ne treba težiti ujedinjenju svih država, treba osigurati da se ljudska prava ne krše i manjinske skupine ne budu potlačene, ali ne treba poku-

¹ univ. bacc. rel. int., Marina Getaldića 9, 43 000 Bjelovar

šavati intervenirati u svim područjima. Jedna od najčešćih kritika euroskeptika jest kako postoji diktatura Bruxellesa. Dakle, načelo supsidijarnosti iznimno je važno za budući razvoj Europske unije.

Jeste li osobno više za Europsku uniju kao federativnu državu ili kao konfederaciju suverenih nacionalnih država, i zašto?

Moje predsjedanje Unijom europskih federalista u Češkoj Republici jasno ukazuje na moj stav o ovom pitanju. Međutim, stvarno ne mislim da je danas vrijeme za raspravu o federalnoj EU. Umjesto toga, moramo se usredotočiti na pitanja reforme EU.

Može li Europska unija u budućnosti biti sila ravnopravna Rusiji, Kini i SAD-u?

Naravno. Europska unija već je ravnopravan igrač na međunarodnoj političkoj sceni. U cjelini, djeluje puno jače i kompaktnije protiv velikih sila poput Rusije, Kine ili Sjedinjenih Američkih Država. No, potrebno je unaprijediti dio EU koji će upravljati sigurnošću i biti partner NATO-u.

Koliko danas Europska unija dobro artikulira zajedničku vanjsku politiku? Jeste li za jačanje vojske Europske unije?

Još uvijek postoje jasne praznine u zajedničkoj vanjskoj politici Europske unije koje je potrebno riješiti. Europskoj uniji ponekad nedostaje konsenzus i koordiniran pristup vanjskoj politici. Štoviše, ako nema vojnu silu, bit će teško provoditi vanjsku politiku primjerice u preventivnim intervencijama. To je također jedan od razloga zašto sam za uspostavu zajedničke brigade i snaga za brzo djelovanje.

S obzirom na to da Europski sud može donijeti presudu drukčiju nego čitav pravni poredak zemlje članice, je li u tom pogledu

izgubljen sudski suverenitet država članica?

Ovo je vrlo diskutabilno pitanje na koje je potreban širi odgovor. Po mom mišljenju, države članice ne gube pravosudni suverenitet.

Je li zajednička valuta dobra za sve članice EU-a i kako se uvođenje EURA odrazilo na gospodarstvo Vaše zemlje?

Sigurno ne jednako za svakoga. Naravno, države moraju ispuniti određene kriterije kako bi proces uvođenja eura započeo, ali u našem slučaju jasno sam za njegovo uvođenje. Češka već predugo vozi sporijim desnim trakom i vrijeme je da se upali žmigavac i priključi brzjoj traci u kojoj voze primjerice Njemačka, Francuska, Austrija, pa čak i Slovačka.

Za što se najviše kod vas koriste europski fondovi?

Najveći dio bespovratnih sredstava iz europskih fondova ide za modernizaciju prometa, sljedeća skupina je područje digitalizacije i tzv. „Moderna Europa”. Značajan dio sredstava iz europskih subvencija ide i na održivost i okoliš. Ostala područja su poljoprivreda, socijalne usluge itd.

Kako se u Vašoj zemlji gledalo na migrantsku krizu i smatrate li kako je EU imala dobar politički i pravni odgovor na nju?

U Češkoj je odnos prema migracijama vrlo oštar, ali u tomu kontekstu potrebno je razlikovati legalne i ilegalne migracije. Europska unija ima jasnu politiku migracija i azila. Ako netko želi doći, mora to učiniti legalno: preko službene granice i ispuniti uvjet za vizu. Kriteriji su strogi, ne ulaze svi u EU. No, ne možemo si dopustiti ponavljanje pogreške iz 2015. godine, kada je (posebice) Njemačka otvorila vrata izbjeglicama, i na mnogim mjestima je vladao kaos.

Smatrate li da, s obzirom na migracijska kretanja i rast populacije u Africi i na Bliskom istoku, može doći do zamjene domicilnoga stanovništva, i kako se Vaša zemlja postavila prema pitanju tih migracija?

Ovo je vrlo teško pitanje. Jasno je da će se migracijski pritisak iz dijelova Afrike ili Bliskoga istoka pojačati. Klimatske promjene i nedostatak pitke vode u nekim područjima svakako će ih poticati i dalje. Europa sveukupno stari. Prema istraživanjima, građani EU-a prioritiziraju karijeru i manji broj djece kako bi im pružili kvalitetno obrazovanje i svu udobnost. U Europi već sada nema dovoljno običnih radnika. Za EU će biti iznimno važno odgovoriti na migracije u nadolazećim godinama.

Češki građani su protiv migracija. U to vrijeme kvote za prihvata migranata izazvale su veliku pomutnju u češkom društvu. SPD (češka parlamentarna stranka, ne miješati s njemačkim SPD-om) na temelju izmišljenih priča i dezinformacija manipulira relativno velikim dijelom stanovništva. Jednostavno trguje sa strahom. Međutim, od migracijske krize 2015. godine, stavovi su se promijenili u cijelomu političkom spektru, a to je slučaj i u mnogim drugim zemljama EU.

Christopher Dawson je u knjizi *Razumijevanje Europe* iznio tvrdnju kako je Europa bila manje kršćanskom i kako je opadao njezin utjecaj u međunarodnim odnosima. Je li po Vama kršćanski identitet Europe bitan za njezinu političku budućnost i treba li se njegovo mjesto regulirati na razini Europe kao što je recimo u ustavu Mađarske?

Kršćanstvo je u Europi duboko ukorijenjeno i, kao takvo, treba ga zaštititi. No, ne mislim da to treba na bilo koji način regulirati, po meni to ne odgovara demokratskim načelima slobodnoga izbora vjere.

Je li administracija Bruxellesa imala dobar ili loš odgovor na korona-krizu i kako se Vaša zemlja postavila o tom pitanju?

Belgija je prošle godine bila u jednakoj situaciji kao i Češka. No, postupnim i odgovarajućim mjerama uspjela je situaciju staviti pod kontrolu. Nažalost, u Češkoj nismo uspjeli. Za to je kriva nesposobna vlast koja je donosila kaotične odluke koje ljudi nisu razumjeli. Neki vladini političari i sami se nisu pridržavali ovih ograničenja, što je dodatno narušilo povjerenje ljudi u vladine odluke. Kao rezultat toga, bolnice su bile pretrpane, a medicinsko osoblje apsolutno iscrpljeno i na prijelomnoj točki.

Što za Vas znači Europa u najširem kontekstu toga pojma?

Mjesto gdje je moj dom. Gdje su u miru živjeli moji roditelji, ovdje će živjeti i moje četvero djece, a možda i unuci.